

Вяра

22.11 по светския, †09 ноември по православния календар - Свв. мъченици Онисифор и Порфирий. Св. преподобна Матрона. Св. Симеон Метафраст. Св. преподобна Теоктиста. Св. преподобни Иоан Колов. Св. преподобни Евстолия

Житие и подвизи на преподобната наша майка Матрона (ок. 492 г.)

Св. преподобна Матрона, свв. мъченици Онисифор и Порфирий. Фреска от църквата "Христос Пантократор". Дечани. Косово. Сърбия. Около 1350 г.

Света Матрона се родила в Пергия Памфилийска. Родителите били благочестиви. Когато достигнала определена възраст, родителите я омъжили за един почитан и знатен човек на име Домитиан. От брака си тя имала една дъщеря, която нарекла Теодотия.

Веднъж мъжът тръгнал заедно с нея за Византия. Тук света Матрона, докато обикаляла Божиите храмове и се молела усърдно в тях, се запознала с една девица на име Евгения, която в пост и подвизи пазела своето девство и денем и нощем се упражнявала в молитвите.

Като подръжавала на живота на Евгения, Матрона не излизала от църквата, като от сутрин до вечер се молела там, а вечер се връщала в дома си. В ранно утро тя отново отивала в църквата на молитва и с въздържание и пост умъртвявала своето тяло, цъфтящо от младост. В това време тя била на двадесет и пет години и усърдно се молела на Бога, та Той, както Сам знае, да я освободи от съпружеството, за да може безпрепятствено да му служи. Като видял, че жена му всеки ден в ранно утро излиза от дома им и се връща чак вечерта, нейният мъж Домитиан започнал да я подозира, че излиза не за молитва, а заради някакво срамно дело. Затова той започнал да се гневи и не я пускал да излиза от дома им. Света Матрона със сълзи го молела да не забранява да ходи в църквата. Но молбите оставали напразни и поради това тя много скърбяла, тъй като желала по-добре да бъде при прага на Божия дом, отколкото да живее "в шатрите на нечестието".

Веднъж Матрона измолила от мъжа си да я пусне в църквата на молитва. Тя побързала да отиде в храма на светите апостоли и изляла пред Бога желанията на сърцето си, като с умиление Му се молела. Умолявала Бога да я освободи от това тежко иго, което пречело да пребивава в богомислие. Молела още Господ да я изведе от суетния и метежен свят, за да може в безмълвие безпрепятствено да Му благоугажда на Него Единия. В такава гореща молитва тя прекарала целия ден.

Когато вече станало късно и вечерта напреднала, църковният вратарник наредил на всички да излязат, за да заключи църквата. Тогава от църквата излязла и блажената

Матрона. Но тя не пожелала да се върне в дома си, а останала пред входа на църквата. Тук срещнала една девица на име Сусана, която от младите си години се била посветила на Христа и живеела до църквата, пребивавайки постоянно в пост и молитви. След като се запознала със Сусана, Матрона посетила нейната килия и беседвала с нея цялата нощ, като разказала всичко за себе си и за своя живот. Сусана я утешавала и я увещавала да възложи цялата си надежда на Господа, Който според волята Си устройва спасението на хората.

- От Господа - казала тя - се насочват стъпките на човека по правия път.

От тази беседа със Сусана Матрона се разгоряла от още по-голяма любов към Бога и замислила да избяга от мъжа си, за да се скрие от него и тайно да служи на Бога.

Когато настъпило утрото, Матрона отишла при по-горе споменатата Евгения и открила своето намерение.

Евгения казала:

- Ти трябва, сестро, най-напред да устроиш своята дъщеря Теодотия, която е още малка. Помисли как тя ще може да живее без майка.

Света Матрона отговорила:

- Аз поверявам моята дъщеря на Бога и на майка Сусана. А аз самата ще отида в пустинята, накъдето ме упъти Господ.

След това тя тайно извела от дома си своята дъщеря и предала на блажената Сусана, като я помолила да приеме Теодотия като свое дете и да я възпита в страх Божий. Като видяла с каква пламенна любов към Бога гори Матрона и нейния непоколебим стремеж към безмълвен живот, Сусана

приела детето като своя дъщеря. А света Матрона призовала Бога, за да я настави Той по правия път и Му се молела с думите от псалома:

- "Посочи ми (Господи) пътя, по който да вървя."

От умора Матрона заспала за малко и имала насън следното видение: тя видяла самата себе си да бяга от някакъв човек, който я преследвал. Когато той вече я догонвал, тя избягала при някакви монаси, които я скрили от нейния преследвач. От видението блажената разбрала, че тя трябва да приеме мъжки вид и за известно време да отиде в мъжки манастир, за да се укрие там от своя мъж и от всичките си познати. Тя остригала косите си и като се облякла в дреха на евнух, отишла заедно с блажената Евгения в църквата на светите апостоли. Тук, след като се помолила, отворила светото Евангелие, желаейки да узнае дали нейното намерение е угодно на Бога. В

Евангелието тя прочела следните думи: "ако някой иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, да вземе кръста си и Ме последва". Като намерила в тези думи блага надежда, че Господ ще бъде помощник, светата се простила с Евгения и тръгнала към манастира на преподобния Васиан, където се представила за евнух. Когато я попитали за името, тя се нарекла Вавила. След като я приели в числото на братята, тя започнала да се подвизава в добродетелите, изпълнявала със смирение възлаганите послушания, изнурявала с пост и бдение своята плът и всякога пребивавала в молитва. Тя старателно внимавала да не узнаят, че е жена; поради това винаги пазела дълбоко мълчание и страняла от всички. А братята се удивявали на нейния велик добродетелен живот, похвалявали подвизите и я считали за съвършен монах.

Така света Матрона останала доста дълго време в манастира сред монасите, като сияела със своите добродетели подобно на луна - сред звездите. Случило се веднъж да работи заедно с

други монаси в градината. Един от монасите на име Варнава, който копаел заедно с нея земята, от любопитство я погледнал в лицето и като видял, че са пробити и двете уши, я попитал:

- Защо са ти пробити ушите?

Блажената му казала:

- На теб ти подобава, брате, по-добре да копаеш земята, а не да се вглеждаш в лицата на другите, защото това е противно на монашеството. Но тъй като ти видя вече пробитите ми уши, то узнай и причината за това: когато бях малко момче, моят възпитател много ме обичаше и ме украсяваше със златни неща. Той проби ушите ми, за да си слагам скъпоценни обици.

Така отговорила блажената Матрона на Варнава, а в сърцето си се изпълнила със страх. Тя мислела дълго за това, опасявайки се да не би нейната тайна да се открие и се молела така на Господа:

- По Твое повеление, Господи, аз дойдох в тази монашеска обител. Ти ме призова и аз дори и не мисля да се връщам обратно. И така - покрий с Твоята благодат моята немощ и доведи до добър край предприетото от мене, за да не бъде посрамена в упованието си на Тебе!

А човеколюбивият Бог според неизказаните и неизследими Свои съдби благоволил да открие на настоятелите на два манастира, че тя е жена, за да се разгори в нея още по-голямо усърдие към монашеския живот.

Веднъж по време на сън на преподобни Васиан се явил един благообразен и светъл мъж и три пъти повторил:

- Монашестваният в твоя манастир евнух Вавила е жена!

Същото видение получил и блаженият Акакий, игуменът на Авраамиевия манастир. Когато настъпило утрото, Васиан

извикал един от монасите на име Иоан, който бил пръв след него, и му разказал видението си. Докато говорели, при преподобни Васиан дошъл пратеник от игумена Акакий с известието, че през тази нощ му било открито във видение, че евнухът Вавила е жена. Преподобният, като се удивил и желаейки още повече да се увери в тази тайна (защото той се опасявал да не би това да се окаже някаква вражеска измама и не веднага повярвал на видението, което получил на сън), разтворил Евангелието и погледът му попаднал на следните думи: “на какво да оприлича царството Божие? Прилича на квас, що го взе жена и тури в три мери брашно, докле възкисна всичкото”. Тогава Васиан повярвал, че видението е от Бога и извикал при себе си блажената Матрона. Той я изгледал сърдито и със страшен глас казал:

- Защо си дошла при нас, жено? Как дръзна толкова време да стоиш тук сред монасите? Позор ли искаш да нанесеш на нашия манастир, или си дошла за наше изкушение?

Поразена от неочакваното изобличение и силно изплашена от страшния поглед и глас на настоятеля, блажената паднала в честните му нозе, като го молела за прошка и смирено му отговорила:

- Не за да изкушавам когото и да било, а за да се спася сама от вражеските изкушения и за да избегна мрежите на лукавия дойдох при овците от твоето стадо, отче свети!

Настоятелят отново казал:

- Как се осмели ти, бидейки жена, да пристъпваш с непокрита глава към Божествените Тайни и да даваш по устата целование на братята?

Матрона отговорила:

- Когато пристъпвах към Божествените Тайни, аз не напълно

откривах главата си, а само донякъде. А когато давах целование на братята, аз си представях, че се докосвам до устата не на човеци, а на безстрастни ангели.

Удивен от този мъдър отговор, преподобният отново я попитал:

- А защо ти не отиде в женски, а постъпи в мъжки манастир?

Блажената се отърсила от страха си и подробно му разказала всичко за себе си:

- Аз бях омъжена, имах една дъщеря. Обичах всякога да посещавам Божиите църкви и там да пребивавам в молитва ден и нощ. Но моят мъж ми забраняваше и ми пречеше да се подвизавам така, с побои и по всякакъв начин се стараеше да пресече моето усърдно влечение към храма и молитвата и с всякакви средства възпрепятстваше моя стремеж към Бога. Затова аз намислих да избягам от него, за да мога свободно да служа на Бога. Яви ми се видение, което ме доведе при вас. Аз видях себе си насън да бягам от един мъж, който ме преследваше, а после някакви монаси ме скриха от него. Мислих върху видението и разбрах, че не ще мога по друг начин да се укривя от съпруга си, освен ако не приема мъжки вид и не отида в мъжки манастир. Тогава смених женските си дрехи с мъжки, нарекох се Вавила и като се представих за евнух, дойдох в този манастир.

Докато слушал с внимание разказа на блажената Матрона, преподобни Васиан бил поразен от нейния разум и от нейния стремеж към Бога. Той казал:

- Дерзай, дъще, твоята вяра ще те спаси!

След като добре наставил Матрона с душеполезни съвети, Васиан тайно я изпратил при блажената Сусана. А самият той дал обещание да се грижи духовно за нея, ако тя продължи

неизменно да служи на Христа.

В това време умряла дъщерята на Матрона - Теодотия, която тя била поверила на Сусана. Защото благият Господ, като желяел да освободи от грижи Своята рабиня Матрона, за да може по-свободно да Му служи, взел при Себе Си Теодотия и я вселил в небесните обители. Затова Матрона вместо със скръб, се изпълнила с радост, когато видяла, че нейната дъщеря, която още не познавала прелестите на лукавия свят, е отишла при Господа и непорочно се преставила пред Него. А самата тя се укривала у Сусана, или по-добре е да се каже - Бог я укривал чрез Сусана.

Междувременно Домитиан, мъжът на света Матрона, я търсил навсякъде, обиколил много градове и села и различните манастири, като навсякъде разпитвал за нея, но не можал да я открие. След това той чул, че в манастира на преподобния Васиан имало някаква жена, която се подвизавала в мъжки образ, като се представяла за евнух (понеже слухът за това се бил разнесъл отначало между всички братя, а после и между живеещите в света). Домитиан се досетил, че това е неговата жена и отишъл в манастира. Там той застанал пред вратата, затропал силно и започнал гневно да вика:

- Нанесохте ми обида вие, монаси, голяма обида! Вие прелъстихте жена ми и я държите при себе си. Така ли трябва да постъпват монасите? Такъв ли трябва да бъде вашият живот? Върнете ми моята жена! Защо беззаконно разделяте тези, които Бог е съчетал, за да живеят заедно? Върнете ми тази, която ми принадлежи като съобщница на моя живот.

А монасите отговорили на Домитиан:

- Твоята жена не е при нас, защото в нашия манастир никога не влизат жени. Имаше при нас един евнух - монах Вавила,

който за известно време се подвизаваше с нас, но след това, като желаеше да посети светите места в Иерусалим, отдавна си отиде от нас, което на всички е известно. А къде е той сега, ние не знаем. За това знае само Всезнаещият Бог, за Когото няма нищо скрито.

Щом чул това, Домитиан, развълнуван и заедно с това скърбящ поради любовта си към своята съпруга, си отишъл опечален. А блаженият Васиан така разсъждавал в себе си: “Сам Бог избра тази жена, за да Му служи и я взе под Своето благо иго от тоя опърничав и развратен мъж, като я повери на мене недостойния, за да се грижа за нейната душа. Но аз разкрих пред мнозина нейната тайна и направих известно всичко, което се отнася до нея. А ако сега нейният мъж я намери и като я отвърне от предприятия от нея добродетелен път, повреди на душата, аз ще бъда виновен за нейната погибел”.

Васиан извикал при себе си някои от старците, които съставяли манастирския съвет, и им казал:

- Ние, братя, сме длъжни да се грижим за сестрата, която си отиде от нашия манастир. Защото тя, въпреки че е жена, е вписана сред монасите в нашето братство. И така, какво да направим, та богоугодно започнатото нейно житие до стигне до добър край и врагът, който всякога желае нашето падение, да не победи нейното мъжество, да не я отвърне от монашеските подвизи и да не я прелъсти чрез любовта към света, употребявайки нейния мъж като удобно оръдие за това?

Така говорел Васиан на братята. А един от тях на име Маркел, който бил дякон по сан, казал на преподобния:

- В град Емеса, където съм се родил, има женски манастир, в който прие пострижение и моята сестра. И така, отче, ако ти е угодно, изпрати я там и по този начин ще се освободиш от

задължението да се грижиш за нея.

Васиан и другите старци се съгласили със съвета на Маркел и наредили да се потърси някакъв кораб, който да отплава към тази страна. Скоро по Божие устроение се намерил кораб от Емеса, който бил закупил стока във Византия и се готвел отново да се върне в родината си. Тогава качили на този кораб блажената Матрона и я изпратили в Емеския манастир при монашестваниците там девици, които я приели с радост. Като живеела добродетелно в обичайните си подвизи, тя надминала всички в смирението, мълчанието, поста и бдението и в другите монашески подвизи, така че удивлявала всички със своя живот и им давала пример за тесния и труден път, който води в Божието царство. След немного време починала игуменията на този манастир и света Матрона била избрана от всички като най-достойна да заеме мястото на починалата. Бидейки игумения, тя като свещ, поставена върху свещник, светела с ясната светлина на добродетелите и ревностно се грижела за спасението на поверените сестри.

По това време един човек, докато орял нивата си, забелязал, че на едно място от земята излизал огън. Той видял това не веднъж, а много пъти, защото в продължение на много дни на това място постоянно се явявал някакъв пламък, който излизал от земята. Тогава този човек отишъл в града и известил за това Емеския епископ. Епископът, като разбрал, че това е особено знамение, отишъл на означеното място с целия си клир. Там той се помолил и наредил да разкопаят земята. А когато сторили това, намерили един съд, който съдържал в себе си не злато и не сребро, а много по-скъпоценната от всички земни съкровища глава на свети Йоан, Господния Предтеча и Кръстител. Слухът за това се пръснал по всички места и на това място се стекло цялото население - не само на град Емеса, но и на всички околни градове и села. Дошла и преподобна Матрона заедно с всичките сестри от

нейния манастир, за да се поклонят на честната глава на свети Йоан Кръстител. Тази света глава източвала благоуханно миро, с което свещениците помазвали събралите се там, като изобразявали на челата им кръстния знак.

Преподобната Матрона също си взела от мирото в едно малко съсъдче, за да го отнесе като благословение в своя манастир. Но тълпите от народ, които се стремели към светото миро, не позволявали да се върне по обратния път. Други пък, като виждали, че тя има у себе си миро, я умолявали да ги помаже с него, тъй като поради голямото множество народ не можели да се приближат до свещениците. Отстъпвайки пред техните настоятелни молби, тя така и сторила. Там имало и един слепец, който от самото си раждане не бил виждал светлина. Той помолил Матрона да го помаже със светото миро. Тя помазала очите му и той прогледнал. Това чудо всички приписали не само на целебното миро на свети Йоан, но и на преподобната Матрона, тъй като там имало много свещеници, които раздавали на човеците от същото миро, но ничии други ръце не могли да възвърнат зрението на слепородения. И добродетелният живот на преподобна Матрона се прославил сред народа.

След доста време за нея чул мъжът Дометиан. Той побързал да дойде в град Емеса. Когато разбрал, че не може да влезе в женския манастир, в който живеела преподобната, и че не може да види съпругата си, която от дълго време издирвал (защото в този манастир имало закон никога в него да не влиза мъж), той намислил да употреби хитрост. Дометиан уговорил няколко от мирските жени да отидат при Матрона и да кажат:

- Някакъв човек, който чул за твоята святост и за твоя съвършен добродетелен живот, е дошъл отдалече, за да ти се поклони и за да се удостои с твоето благословение и с твоите

свети молитви. И така, покажи любов заради Бога и не отхвърляй тоя човек, който заради тебе е извървял толкова път. Излез при него, утеши го с душеполезни слова и го изпрати с благословия.

Жените отишли при Матрона и предали това, както той ги бил научил. Блажената прозряла измамата и попитала жените как изглежда човекът, който ги изпратил при нея. Те описали вида му. Тогава светата разбрала, че това е мъжът и казала на жените:

- Кажете на тоя човек да изчака седем дена, а в седмия ден аз ще му се покажа и той ще ме види, каквото е и неговото желание.

След като отпратила жените, блажената Матрона започнала да се моли на Господа, за да я укрие от мъжа. Когато настъпила нощта, тя взела власеницата си, неголямо късче хляб и тайно от всички излязла от манастира и тръгнала към Иерусалим. Междувременно Домитиан чакал седем дни, надявайки се да види тази, която желаел. Мислел да я вземе насила със себе си, като неин законен съпруг. На седмия ден той отново изпратил същите жени при преподобната с молба тя съгласно своето обещание да му се покаже. Когато пристигнали в манастира, жените заварили всичките монахини скърбящи и плачещи за своята игумения, тъй като не знаели къде е отишла. Жените се върнали при Домитиан и го известили за това. А той, разпалван още повече от желание и скръб, обиколил навсякъде, за да я търси. Накрая отишъл и в Иерусалим. Там той се спрял в една странноприемница и попитал живеещите наоколо дали не са виждали една жена (при което той описал вида). А те му отговорили:

- Спомняме си, че една точно такава монахиня мина късно вечерта на път за иерусалимските църкви. Но къде е сега, не знаем.

Домитиан старателно издирвал Матрона, ходейки по пътищата и разпитвайки по странноприемниците. Веднъж те дори се срещнали, но той не я познал, защото, когато Домитиан минал покрай нея, тя покрила лицето си и се навела, сякаш събирала нещо. Благодарение на тази хитрина мъжът не я познал. Преподобната видяла настойчивостта, с която нейният мъж я търси и понеже се бояла да не би отново да я срещне някъде и да я познае, тя се оттеглила на Синайската планина. Но и там мъжът я търсил и преследвал. Тогава тя отишла в Берит, където намерила едно запустяло идолско капище и се поселила в него. А бесовете, като не можели да понасят нейното присъствие и желаейки да изгонят светата от това място, по най-различни начини се стремели да я изплашат. Понякога крещели срещу нея, без да се показват, а понякога явно я нападали. А когато Матрона започвала да пее псалми, бесовете я ругаели и биели. Но всички тези бесовски образи и привидения светата прогонвала от себе си с кръстния знак и с усърдна молитва към Бога. Докато пребивавала в това идолско капище, преподобната се хранела с растящите в околността треви, а нейно питие била водата от извора, който по чудесен начин се появил заради нея. Веднъж тя почувствала жажда и потърсила наоколо вода, но не намерила, защото земята там била суха и опалена от слънчевия пек. Като намерила един остър камък, тя изкопала с него в земята малка дупка - колкото човешка шепа. След това отишла да се моли. На другия ден сутринта преподобната се върнала на същото това място и намерила извор с течаща вода. А около извора израснали вкусни треви. Това била трапезата на Христовата невеста - по-сладка от всички царски трапези. Тя вкусвала от тези злакове и приемала по малко вода, като благодаряла на Бога, Който "дава храна на всяка плът", отваря ръката Си и насища "всичко, що живее по благоволение".

Веднъж бесът приел образа на красива жена и дошъл при преподобна Матрона, говорейки лъстиво:

- Защо ти, госпожо моя, избра за себе си такъв уединен начин на живот? Мястото тук е пустинно и няма нищо за удовлетворяване на телесните потребности. Освен това ти си още млада и красива по лице и аз се боя да не би някой да те види, да се прелъсти от твоята красота и да те насили. И тогава няма да има никой, който да ти помогне и да те освободи от неговите ръце. И така, остави, госпожо моя, този живот и ела с мен в града, защото и в града можеш да живееш в безмълвие. Аз ще намеря дом за теб, в който да живееш, и ти ще имаш всичко необходимо. И тогава никой не ще посмее да ти причини неприятност, защото съседите ще ти помогнат и ще те избавят от всякакви оскърбления.

Докато слушала тия лъстиви думи, света Матрона разбрала, че това са вражески стрели и на часа взела "за непобедим щит - светостта" и не само че сама се защитила от стрелите на лукавия, но и самия стрелящ уязвила с молитвите си сякаш с меч и го прогонила.

След това бесът се преобразил като престаряла жена, от чиито очи излизал огън. Жената се нахвърлила върху Матрона, хванала я за нозете и започнала да бълва безсрамни думи и заплахи. Но светата не обръщала никакво внимание, а стояла и се молела на Бога и бесът изчезнал.

След тия бесовски нападения Господ утешил чрез божествено откровение блажената Матрона и изпълнил сърцето с неизказана духовна радост и небесна утеха. Защото Той знае как да утешава в скърбите тези, които Му служат, как да им помага в бедите и да обръща в радост тяхната печал, както говори и Давид: "Кога се умножават моите скърби в сърцето ми, Твоите утешения услаждат душата ми".

Господ пожелал чрез тази Своя угодница да принесе полза на мнозина и да настави мнозина в пътя на спасението. Затова Той я открил на жителите на Берит. Открили я трима християни, които, като преминавали една вечер покрай това капище, я видели да се моли. Те разказали за това на другите и мнозина започнали да идват при нея, защото желяели да я видят. Бог я дарил с благодатния дар да поучава, тя им проповядвала словото Божие и с боговдъхновените си беседи им принасяла полза и ги наставяла в пътя на спасението. Дошли при нея и няколко жени и девиси и като видели равноангелския живот, пожелали да последват нейния пример и да водят заедно с нея монашески живот. Най-напред дошла една жена на име Софрония, която, въпреки че била езичница, обичала въздържанието и чистотата и живеела като монахиня. Тя била девственица и при нея живеели и други жени - последователки на нейния начин на живот и учение. Когато чула за блажената Матрона и за нейния строг живот, тя пожелала да я види и отишла при нея заедно със своите приятелки. А света Матрона отворила своите богоречиви уста и започнала да говори за Единия Истинен Бог и за Неговия Единороден Син - как Той се въплътил от непозналата мъж и пречиста Дева, пострадал заради нашето спасение, възкръснал, възнесъл се с плът на небето и ще дойде да съди живите и мъртвите. Като открила на Софрония тайните на християнската вяра, преподобната я обърнала заедно с живеещите с нея жени към Христа. Скоро след това те приели кръщение от Беритския епископ и започнали да водят монашески живот заедно с преподобната в идолското капище, така че от разбойнически вертеп то се превърнало в обител на Христовите невести.

След това една девица на име Евхея, която била езическа жрица и пазела девството си, дошла при преподобна Матрона и като паднала в нозете, започнала да умолява светата да я

научи на вярата в Исуса Христа и да ѝ позволи да живее при нея. Светата поучила девицата с Божествените слова, възпламенила сърцето с любов към Христа и я убедила да се отрече от света. По това време там имало някакъв богомерзък езически празник и езичниците, които били в Берит, се събрали при своите идоли, за да празнуват. Като не намерили жрицата на идолите, която според езическия обичай трябвало да им принесе жертвите, те се зачудили къде е отишла. А когато станало известно, че Евхея е отишла при света Матрона, някои от тях, а особено роднините на девицата, дошли тук и като заварили Евхея да седи до Матрона и с умиление да слуша Божествените слова, казали:

- Защо ти, девице, презря великите богове и изостави принасянето на жертвите? Ето, заради теб въстана срещу нас народът, не желаейки да търпи безчестенето на своите богове. И така, ела с нас, за да извършим празника.

А девицата не само че не искала да слуша думите им, но дори не желаела и да ги погледне, а както Мария седяла “при нозете на Исуса”, така и тя седяла пред своята учителка, която кротко и с любов казала на дошлите:

- Оставете да живее при нас тази рабиня на Истинния Бог, която преди беше робиня на вашите суетни богове; защото тя не може вече да има общение с вас, тъй като желае да се сгоди за Христа.

Родствениците дълго време опитвали да отделят девицата от света Матрона - ту с ласки, ту със заплахи. Те дори поискали да я отведат насила със себе си, но невидимата Божия сила им попречила да направят това. Като видели, че няма да постигнат желаното, те казали:

- Ако не ни послушаш и не тръгнеш веднага с нас, за да извършим празника на боговете, утре сутринта ще дойдем, ще

предадем на огън това място и ще изгорим всички, които се намират в него, а с тях - и тебе!

След тази заплаха те си отишли. А света Матрона и живеещите при нея сестри събрали много дърва и клони и ги разстлали около капището. После светата изпратила да настигнат езичниците и да им кажат:

- Ето - огънят и дървата са приготвени, изпълнете обещанието си: изгорете ни, за да станем благоуханна жертва на Христа, нашия Бог!

Езичниците се удивили от мъжеството и от готовността им да умрат за своя Бог. Те не знаели какво да им отговорят и повече не се върнали при тях.

Междувременно преподобна Матрона се обърнала към епископа с молба да им изпрати презвитер. Когато презвитерът пристигнал, тя му поверила девицата, за да я кръсти и после отново да я върне при нея. Той незабавно изпълнил волята. След като приела кръщение, девицата започнала доброволно да се подвизава в пост и молитви заедно с останалите сестри при света Матрона, които станали осем на брой.

Докато преподобна Матрона водела такъв живот, като служела заедно със сестрите денем и нощем на Бога и обръщала мнозина към Него, у нея се появило желанието отново да види своя духовен отец - преподобния Васиан. Тя искала да отиде в Константинопол, но мисълта, че мъжът живее в града, я задържала. Освен това размишлявала така: "Не мога повече да остана тук, защото много хора идват при мене и ме прославят като добродетелна. А аз се боя от тщеславието. Също се боя да не чуе за мен и моят мъж, защото станах известна в цялата страна и някой може да му каже за мен. А когато той дойде и ме намери, ще погуби целия ми

монашески подвиг. Затова ще замина или в Александрия, или в Антиохия”.

След като се спряла на това решение, светата започнала усърдно да се моли на Бога Той да открие къде да отиде и къде би могла да живее с най-голяма полза. Докато се молела за това, веднъж видяла насън трима мъже, които спорели помежду си заради нея, понеже всеки от тях искал да я вземе при себе си. А тя им казала:

- Аз вече отдавна се отрекох от съпружеството, но дори ако отново го пожелаея, то и тогава това няма да стане. Но кои сте вие?

Първият отговорил:

- Аз съм Александър.

Другият казал:

- Аз съм Антиох.

А третият казал:

- Аз съм Константин.

След това те хвърлили жребий помежду си, за да решат кой да я вземе. Жребият се паднал на най-младия, който нарекъл себе си Константин. Той пожелал да я вземе. От страх Матрона се събудила и започнала да размишлява за това, което видяла в съня си. Тя изтълкувала съня си така: “Тримата мъже - Александър, Антиох и Константин - са трите града, за които мислих, а именно - Александрия, Антиохия и Константинопол. А моят жребий, който се падна на Константин, означава, че Божието благоизволение е аз да отида в Константинопол и да видя там своя отец - блажения Васиан. Господ, Който ме води, е силен да ме укрие там, за да не ме открие мъжът ми. И дори “да тръгна по долината на

смъртната сянка, няма да се уплаша от злото, защото Ти си с мене”.

И така, светата вече се приготвила да замине. А сестрите, като узнали за нейното намерение, не желаели да я пуснат и плачейки, говорели:

- Защо оставяш, майко наша, твоите деца? Ние не сме още достатъчно утвърдени в Господния закон. Защо оставяш неукрепналите още във вярата млади фиданки, ненапоени достатъчно с водата на учението? Къде отиваш, майко наша? На кого ни оставяш? И защо не ни взимаш със себе си?

Преподобната, успокоявайки ги, им казала за Божиата воля, която се открила във видението. След това тя се обърнала към епископа с молба да изпрати две дякониси, опитни в добродетелите и свършени по живот, за да им повери това новосъбрано малко стадо Христово. Епископът изпратил дяконисите. След като им поверила като някое скъпо съкровище своите духовни дъщери и се помолила Бог да им даде Своя мир, преподобна Матрона ги напуснала, като взела със себе си само една от сестрите - блажената Софрония. Когато пристигнали до морето, те намерили кораб, който се готвел да отплава за Константинопол, и се качили на него. Тъй като имало попътен вятър, те скоро пристигнали в града. Там света Матрона и Софрония побързали да отидат в намиращата се близо до морето църква на света Ирина. Щом влязла в църквата, света Матрона срещнала споменатия вече дякон Маркел, който посъветвал блажения Васиан да я изпрати в женския манастир в град Емеса. Света Матрона открила на дякона коя е и подробно му разказала всичко за себе си - как била преследвана от мъжа си в Емеса, Иерусалим и на Синай, как живяла в идолското капище в Берит и събрала сестри при себе си, как чрез нея Господ обърнал към Себе Си множество хора и защо е предприела такъв път от Берит за

Константинопол, желаейки да види своя духовен отец - преподобния Васиан. А Маркел известил преподобния за пристигането на Матрона и му разказал всичко, което бил чул от нея. Преподобният наредил на Маркел да намери тихо жилище близо до манастира и да настани в него Матрона. Когато това било сторено, преподобният Васиан се видял с нея, благословил я и като узнал за нейните трудове, се зарадвал заради нейните подвизи и горещата любов към Бога. Оттогава света Матрона заживяла в Константинопол, без да се тревожи, тъй като мъжът вече бил умрял. А преподобният Васиан доставял всичко необходимо и довел при нея сестрите, които били останали в Берит. По нейна молба той изпратил писмо до Беритския епископ, в което го молел да пусне събраните от Матрона монахини в Константинопол при нея - тяхната духовна майка. Скоро те пристигнали тук и заживели с преподобната, подвизавайки се и служейки на Бога в праведност и благочестие. Тя била пример за всички за богоугоден живот. Като виждали живота, не само приелите монашество, но и мнозина миряни, получили голяма полза. Славата на нейните добродетели се разнесла навсякъде и заради нея хората прославяли Небесния Отец.

Слухът за света Матрона достигнал и до царицата Верина, съпруга на царувания тогава Лъв Велики. Когато чула за съвършения добродетелен живот на преподобната, тя пожелала да я види и сама отишла при нея. Матрона приела с почит царицата и устроила в нейна чест скромно угощение. Царицата се удивила на светия живот, а най-вече на това, че преподобната за нищо не я помолила, въпреки че самата тя имала намерение да даде много дарове. Като получила духовна полза за себе си от беседите с блажена Матрона, царицата се върнала в своите палати.

При преподобната идвали и много болни и недъгави и получавали здраве; защото нейната молитва имала сила да

изцелява недъзите - не само телесните, но и душевните.

Една знатна жена на име Евфимия, която била съпруга на епарха Антим, била поразена от тежка и неизцелима болест. След като не могла да получи помощ от лекарите, тя отишла при преподобна Матрона. Като хванала ръката, Евфимия я докосвала до членовете на болното си тяло и от това докосване тялото напълно оздравяло. Евфимия видяла, че домът, в който живеела преподобната със сестрите, е тесен и освен това не бил и неин собствен. Затова тя пожелала да построи за своята изцелителка голям манастир, което скоро и изпълнила.

Преподобната се пренесла в новопостроения манастир и там събрала още повече девиси и жени при себе си, направила ги невести Христови и усърдно се грижела за тяхното спасение. Скоро след това тя узнала, че приближава часът да отиде при Бога, понеже това било открито във видение. Във видението се сторило, че сякаш върви из някакво прекрасно място, в което били насадени множество благоплодни дървета, а сред тях течали извори с чиста вода. По-нататък се разстилало поле, пълно с цветя, множество прекрасни птици пеели там с различни гласове. Дърветата леко се полюшвали от тих ветреца и навсякъде се чувал ромонът на течащи потоци. Не е било възможно да се опише красотата на това място, защото това бил Господният рай. Там блажената Матрона видяла честни и благолепни жени, които показвали един пресветъл палат, създаден от Божията, а не от човешка ръка. Жените казали:

- Ето твойт дом, Матрона, приготвен от Бога за тебе. Ела и живеи в него!

От това видение преподобната разбрала, че вече е приближила нейната кончина и започнала да се готви за преминаването си във вечния живот, като още по-усърдно се молела на Господа, заради Когото била презряла всичко друго. След това извикала при себе си всички сестри и дълго ги

поучавала за това, което е нужно за спасението. След като ги благословила, тя починала в Господа и от земята се преселила в приготвената за нея небесна обител, която още преди това се явила във видението. Така преподобна Матрона починала в дълбока старост. В света тя живяла двадесет и пет години, в монашество - седемдесет и пет; а всичките години били сто.

Сега тя е във вечния живот и предстои пред престола на Животворящата и Неразделна Троица - Отец, Син и Свети Дух - Единия Бог, на Когото е славата во веки. Амин.

Тропарь преподобной Матроне Константинопольской

глас 8

Мужескомудрено утайвшися вражих лукавых путей,
Матроно,/ к жизни воистину шествовавши несумненною
волею/ и неуклонное течение Богомудро скончавши,/ от
Христа прияла еси благодать духовную,/ тем и воду цельбам
источаеши/ любовью притекающим в память твою славную,/
мнихом похвала, // моли Христа Бога спастися душам нашим.

Кондак преподобной Матроне Константинопольской

глас 2

За любовь Господню, преподобная Матроно,/ покоя желание
возненавидела еси,/ пощением дух твой просветивши,/ но
твоими молитвами и противных шатания разорил, // крепко бо
звери победила еси.

(Заради Божиата любов, преподобна Матроно, си възненавидяла желанието за покой, просвещавайки с пост духа си. Ти, която си победила демоните, разори с твоите молитви въставането на врага.)

Житие на преподобна Теоктиста (881 г.)

В Егейско море има един остров на име Парос. На този остров бил издигнат великолепен храм, посветен на Пресветата наша Владичица Богородица. Целият остров заедно с храма неизвестно защо запустял и станал обиталище вече не на хората, а на зверовете.

Веднъж някакви ловци, които живеели в една планина наблизо до морето, наречена Евбея, се уговорили да отидат с кораб на пустия остров на лов за дивеч, защото там имало много елени и кози. Те доплавали до острова и слезли, за да търсят плячка. Между тях имало и един богобоязлив и грижещ се за своето спасение човек. Той се отделил от своите спътници и тръгнал сам по запустелия остров, проследявайки животните, и като попаднал на споменатия храм, влязъл в него и започнал да се моли, както умее, понеже бил прост и неграмотен. Докато правел поклони и се молел, той видял в земята малка дупка, пълна с вода, а във водата били натопени семена от слънчоглед. От това растение имало в изобилие на острова. Ловецът си помислил: “Тук живее някой Божий раб, който се храни с тези семена”.

Но той трябвало по-скоро да излезе от храма, понеже бързал да догони спътниците си. Неговите другари престояли на острова няколко дена, уловили много елени и кози и вече се

връщали с големия улов на кораба. Тогава споменатият ловец отново се отделил от спътниците си и отишъл в храма да се помоли на Пресвета Богородица. Освен това той се надявал да види и този, който бил натопил във водата слънчогледовите семена. Докато стоял сред храма и се молел, той видял откъм източната страна на светия престол нещо като завеса, а зад нея някакво същество, което се поклащало, сякаш полюшвано от вятъра. Ловецът пожелал да узнае какво има там и се приближил. Той поискал да разкъса завесата, но чул някакъв глас:

- Спри, човече, не се приближавай! Аз се срамувам, защото съм жена и съм гола.

Щом чул гласа, ловецът се изплашил и поискал да избяга, но поради големия си страх, не можел да се помръдне. Нозете му треперели, косите на главата му се изправили и целият се вцепенил от ужас. Когато след малко дошъл на себе си, той се осмелил да попита:

- Коя си ти и как така живееш в тази пустиня?

И отново чул глас, който дошъл от другата страна на завесата:

- Моля те, хвърли ми някоя дреха и когато прикрива голотата си, тогава - доколкото Господ ми позволи - ще ти разкажа за себе си.

Ловецът съблякъл връхната си дреха и я оставил на земята, а после излязъл от храма. След като почакал малко, докато жената се облече, той отново влязъл и я заварил да стои на същото място, където била и преди. Видът бил доста страшен, тъй като тя била подобна на човешка сянка - не приличала на жив човек, а била сякаш мъртвец. Костите били покрити само с кожа, косите били бели, лицето - черно, а очите - дълбоко

хлътнали; и въобще - целият вид бил като на лежащ в гроба мъртвец. Тя едва дишала и можела да говори само много тихо. Щом я погледнал, ловецът още повече се изплашил и паднал на земята, просейки нейните молитви и благословение. Тогава жената се обърнала на изток, издигнала ръцете си и започнала да се моли. Ловецът не можел да чува думите на молитвата и до него достигал само тихият глас, възнасящ се към Бога. След това светата се обърнала към него и казала:

- Бог да те помилва, човече! Каж ми защо дойде в тази пустиня? Каква нужда те доведе на този пустинен остров, на който никой не живее? Но тъй като, както мисля, Господ те е довел тук заради мен, смирената, и ти желаеш да разбереш коя съм, то аз ще ти открия всичко за себе си.

И тя започнала своя разказ:

- Моята родина е Лезвия, родена съм в град Метилини. Името ми е Теоктиста, а по живот съм монахиня. Когато още като дете загубих родителите си, моите родственици ме заведоха в един женски манастир и там бях облечена в монашеския чин. Веднъж по време на празника на Христовото Възкресение, когато бях на осемнадесет години, аз отидох с благословение в едно недалечно село, за да посетя сестра си, която живееше там с мъжа си. Там останах да пренощувам. Но в полунощ цялата област беше нападната от арабите, предвождани от свирепия Низар. Те плениха жителите на всичките села; заедно с другите взеха в плен и мене и когато настъпи утрото, ни качиха на своите кораби и отплавахме. След като плавахме цял ден, те спряха за пренощуване на този остров. После изведоха пленниците и започнаха да ги разглеждат, като определяха цена, за каквато всеки би могъл да се откупи. Заедно с другите бях изведена и аз и като видях, че наблизко има поляна, побягнах към нея. Похитителите се втурнаха да ме догонят и доста време ме преследваха, както

ловци преследват плячката си, но пустинята ме скри от тях, или по-добре да кажа Бог ме покри в пустинята със Своята благодат и ме защити от ръцете на преследвачите, така че те не можах да ме намерят и заловят. Избягах във вътрешността на острова и от страх не престанах да бягам дотогава, докато бодливите дървета и тръни, а също - и острите камъни, не изпонараниха целите ми нозе. Като не бях в състояние да бягам повече, паднах като мъртва на земята и тя се покри с кръв, течаща от изранените ми нозе. Цялата нощ прекарах в ужасни страдания, но благодарях на Бога за това, че ме спаси от ръцете на враговете ми и ме запази неосквернена. Аз силно желяех и предпочитах по-скоро да умра в тази пустиня в девическа чистота, отколкото да живея сред скверни човеци и да погубя своето, посветено на Христа девство. Когато настъпи утрото, видях, че нечестивите разбойници отплават от острова и се изпълних с такава радост, задето се освободих от тяхното робство, че забравих всичките си болки. И ето - от тогава до сега аз вече тридесет и пет години живея на този остров. Храня се със семената на растящия тук в изобилие слънчоглед, а най-вече се насищам със словото Божие: защото всички псалми, песнопения и четива, които научих в своя манастир, помня и досега и в тях намирам утешение и с тях храня душата си. Дрехата ми скоро се износи и аз останах гола, като имам за свой покров единствено Божията благодат, която ме закриля от всяко зло.

След като разказала това, преподобната дева издигнала ръце към небето и въздала благодарност на Бога за Неговата неизказана милост, явена над нея. После отново се обърнала към ловеца и каза:

- Ето, казах ти всичко за себе си. Само едно те моля и ти го изпълни заради Господа: когато на следващата година дойдеш да ловуваш тук (аз знам, че ти непременно ще дойдеш, тъй като такава е Божията воля), вземи в чист съсъд частица от

Пречистите и Животворящи Христови Тайни и ми я донеси, понеже, откакто се поселих в тази пустиня, не съм се причастявала. А сега си иди с мир при своите спътници и не им разказвай за мен.

Ловецът обещал да изпълни молбата и след като се поклонил на дивната Христова рабиня, си заминал, като се радвал и благодарял на Бога, задето Той му явил това Свое съкровище и го сподобил да види, да беседва и да се удостои с молитвите и с благословието на тази, за която целият свят не бил достоен. Когато пристигнал на брега, той заварил другарите си да го чакат, разтревожени от неговото забавяне, понеже мислели, че се е загубил в пустинята. А той не им открил тайната, която му било заповядано да пази. После всички отплавали обратно към дома си. През цялата година ловецът очаквал като някоя голяма радост да се срещне отново с чистата Христова невеста, на която пустинята била сякаш брачен чертог. Когато настъпило очакваното време, той се уговорил с приятелите си отново да отидат на остров Парос, за да ловят животни. Преди корабът да отплава, ловецът взел от презвитера частица от Пречистите и Животворящи Тайни, както му била наредила блажената Теоктиста. Частицата била сложена в малко чисто ковчеже и той с благоговение я взел и я пазел у себе си. После ловците отплавали и след като достигнали острова, той, носейки със себе си Божествените Тайни, отишъл в запустелия храм на Пресвета Богородица, където предишната година беседвал с блажената. Но когато влязъл в храма, не намерил света Теоктиста. Тогава ловецът помислил, че преподобната или е отишла в по-далечната пустиня, или пък е направила себе си невидима, тъй като с него там дошли и няколко от неговите приятели. Изпълнен със скръб, ловецът излязъл от храма и тръгнал след своите другари. Малко след това той незабелязано се отделил от тях и се върнал в храма. И преподобната начаса се появила на

същото място, където стояла и преди. Тя била облечена в дрехата, която ловецът дал предишната година. Щом видял блажената, ловецът паднал на земята и се поклонил. А тя бързо се приближила до него и проливайки сълзи, му казала:

- Не прави това, човече, защото ти държиш в ръцете си Божествените Дарове! Не безчести Христовите Тайни и не опечалявай моето нищожество, защото аз съм недостойна жена!

И като хванала ловеца за дрехата, го повдигнала от земята. А той извадил ковчежето с Божествените Тайни и го подал. Преподобната най-напред паднала на земята пред Божествените Тайни и я оросила със своите сълзи. След това се изправила, приела светите Дарове в ръцете си, причастила се и с умиление казала:

- Сега отпускаш Своята рабиня, Владико, защото очите ми видяха моето спасение и в ръцете си аз приех прошка на греховете си. Сега ще отида, където ми заповяда Твоята благодост.

След като изрекла това, тя издигнала нагоре ръцете си и дълго стояла на молитва, прославяйки Бога. А след това с благословение изпратила ловеца, за да се върне при своите спътници.

След като прекарали няколко дни в пустинята, ловците уловили много кози и елени и се върнали на кораба. А споменатият ловец отново се отклонил от тях и отишъл в храма, желаейки да се удостои с молитвите и благословието на преподобната. Той се приближил до мястото, където беседвал с нея преди това. И тогава видял преподобната да лежи мъртва на земята. Ръцете били положени на гърдите, а светата си душа била предала в Божиите ръце. Ловецът паднал до честните мощи, целувайки нозете и умивайки ги със

сълзите си. После той не знаел какво да прави, понеже бил прост човек и живеел повече по горите, между зверовете, отколкото - в градовете между хората. Дори не се сетил да отиде при другите ловци и да им разкаже за станалото, та заедно с тях да погребее с чест светото тяло. Изкопал плитък гроб, колкото можал сам за кратко време и положил в него тялото на преподобната. При това той дръзнал да отдели от светото тяло едната ръка, която желал да вземе със себе си и да я пази в дома си за благословение. Но макар че той направил това поради вярата, любовта и благоговението си към преподобната, то не било угодно на Бога, както се вижда от случилото се по-нататък. Ловецът отделил ръката, загърнал я в чисто парче плат и я сложил в пазвата си. След това се върнал при своите другари, които вече се били качили на кораба, но нищо не им казал за случилото се. Когато отплавали от брега, било вече късно. Опънали платната и заплавали при попътен вятър. И всички мислели, че корабът се носи бързо по вълните, както лети птица, така че се надявали рано сутринта да стигнат до Евбейската планина. Но когато се разсъмнало, те видели, че се намират все още до брега на остров Парос, а корабът им стоял неподвижен, сякаш че е задържан от котва или е възвръщан назад от рибата ремора. Всички били обхванати от голям страх и се питали един друг дали някой не е съгрешил в нещо и чий ли грях ги задържа тук, така че корабът им дори не се помръдва от мястото си. Тогава ловецът осъзнал греха си, взел ръката на преподобната, слязъл от кораба и тайно от другарите си отишъл в храма. Там той сложил ръката на нейното място до мощите на светицата и след като се помолил, се върнал при приятелите си. В мига, в който се върнал, корабът веднага потеглил и вече безпрепятствено заплавал към дома им. Радостта на всички била голяма. В скоро време те стигнали близо до Евбея. Тогава ловецът разказал на своите другари всичко, което му се било случило: как предишната година

видял и беседвал с преподобната Теоктиста и как сега отнесъл Божествените Дарове. Казал им също, че след смъртта на светата той взел със себе си ръката и че заради това били задържани на острова. Щом чули разказа му, всички се умилили. Но същевременно започнали да се гневят и да роптаят срещу ловеца, задето той не им разказал това още докато били на острова, “за да се бяхме сподобили - казвали те - и ние с благословието на Божията угодница”.

Тогава решили да обърнат кораба и с още по-голяма бързина отново заплавали към остров Парос. Когато пристигнали там, всички заедно отишли в храма. С благоговение и страх влезли в него и се приближили до мястото, където било положено тялото на преподобната. Мястото те открили, но тялото не било там. Видели само следите, оставени в земята от лежащото тяло - ясно личало къде е била главата и къде - нозете. Всички много се учудили и недоумявали къде би могла да е преподобната. Някои от тях казвали, че тя е възкръснала. Другите пък им отговаряли, че това едва ли е възможно преди всеобщото възкресение, но че по-скоро ангели са я пренесли някъде на друго място и са я погребали, както някога светата мъченица Екатерина. Тогава всички се разпръснали по целия остров, за да я търсят и за да видят дали няма да я открият възкръснала и жива, или пък мъртва, но пренесена на друго място. Бидейки прости и невежи, те поискали да постигнат Божиите Тайни, които никой не е узнал. След като я търсили старателно навсякъде и не я намерили, те се върнали в храма и с умиление се покланяли и целували мястото, където преди това лежало тялото на преподобната. После се помолили и се върнали у дома си. Там разказали на хората за преподобна Теоктиста. И всички се удивлявали и прославяли Бога, Който е дивен в Своите светии и на Когото е славата во веки. Амин.

Житие на преподобния Иоан Колов (V в.)

Св. преподобни Иоан Колов. Фреска от Атон (Дионисиат). 1547 г.

На девети ноември Православната Църква облажава и празнува паметта на преподобния Иоан Колов. Това свое название преподобният получил заради малкия си ръст. Още в младите си години той оставил света и заедно с брат си Даниил отишъл в Скитската Египетска пустиня. Отначало той и брат му Даниил се подвизавали усърдно в пълно уединение, но после той осъзнал, че при неговия пламенен и страстен характер може да живее строго пустиннически само под строгото ръководство на други, по-опитни подвижници - старци. До тази мисъл, го довело следното събитие, което станало скоро след поселването на двамата братя в пустинята. Веднъж преподобният съвсем неочаквано казал на своя брат и сподвижник:

- Не искам вече да се грижа за нищо, но искам да живея в пустинята подобно на ангел.

След това той свалил от себе си дрехите си и излязъл от килията. Нощта се случила много студена. Голият Йоан дълго се борил със студа, но накрая, като нямал повече сили да го понесе, решил да се върне обратно в килията.

- Кой е там? - се чул отвътре гласът на Даниил, когато замръзващият Йоан почукал на вратата.

- Аз съм твоят брат. Не можех повече да понасям студа и се върнах тук, за да ти служа - отвърнал му преподобният.

- Върви си, демоне - му казал Даниил, - и не ме съблазнявай! Ангелът не се грижи за тялото си и няма нужда от храна!

Тогава преподобният разбрал, че е проявил самонадеяност в упованието си на все още неукрепналите си в борбата със страданията и изкушенията сили. Той осъзнал грешката си и горчиво заридал. Тогава Даниил му отворил вратата на килията и му казал:

- Братко мой, тъй като имаш плът, ще трябва да страдаш заради дрехите и плътта.

Скоро след като бил вразумен по този начин, той напуснал Даниил и се запътил при един старец на име Пимен. Той желаел да възпита в себе си твърда воля, готова на всякакви подвизи и която никога да не оставя веднъж избрания път. А преподобният Пимен бил известен именно с твърдостта и непреклонността на своята воля. Отречението му от света било така пълно и непоколебимо, че той дори се отказал да види майка си, която дошла да го навести в Скита. Към този старец с твърд характер се насочил още неустановилият се окончателно в неотклонното следване на избраните подвизи, нетърпелив, страстен и пламенен Йоан. Когато дошъл при него, той му обещал да му се покорява във всичко, каквото и да иска от него. Преподобният Пимен, желаейки да изпита

неговото търпение, му наредил да полива едно сухо дърво, въпреки че то било толкова изсъхнало, че на всеки този труд би се сторил напразен. Но в действителност трудът и търпението на преподобния Йоан не останали напразни. След три години изсъхналото дърво се покрило с листа и дало плод. Всички, които станали свидетели на това чудо, го нарекли “дърво на послушанието”. Дошъл при стареца Пимен с гореща и буйна душа, преподобни Йоан придобил при него кротостта и смирението на агне. Веднъж един брат му казал:

- Твоето сърце е зло.

- Така е - с кротост му отговорил Йоан, - и дори е по-зло, отколкото мислиш.

Така кротко умеел той да понася обидите. След като живял отначало под чуждо ръководство, преподобният впоследствие и сам придобил способността да ръководи мъдро другите. Господ му отсъдил да бъде ръководител и наставник на преподобния Арсений Велики, който по-късно се прославил като него с велики подвизи. Този Арсений, патриций по произход, дошъл в пустинята направо от императорския двор, където бил наставник на Аркадий и Хонорий - децата на император Теодосий Велики. Арсений напуснал двора, където бил заобиколен от голяма почит, и слава и бидейки още сравнително млад (тогава бил на около четиридесет години), но вече - духовно опитен подвижник, решил да отдаде своята воля в безусловно подчинение на преподобния Йоан. В началото на някои от братята се струвало странно това, че толкова високообразован и знатен по произход мъж е дошъл да се усъвършенства и просвети при простите и неуки старци. Един от братята не могъл да скрие любопитството си и веднъж го попитал:

- Как ти, който си изучил гръцките и римските науки, търсиш наставленията на прост и непросветен старец?

- Истина е, че притежавам добри знания в светските науки - отговорил Арсений, - но не зная дори и азбуката на това, което знае този прост и неук човек, защото (пояснил той) смирението е начало на всички добродетели, както азбуката е началото на книжното знание.

Така ценял той смирението, което процъфтявало в обителта на някога буйния и горделив Йоан. Едва след няколко години съвместен подвижнически живот, когато свети Арсений чул тайнствен глас, който го призовал да се отстрани от хората и да живее в пълно мълчание, преподобният Йоан го благословил да остави съжителството и да се предаде на пълно уединение и безмълвие в пустинята. Но силната любов към неговия смирен наставник и към всички негови ученици неведнъж го карала да изоставя своето пустинно уединение и отново за известно време да се връща в обителта.

Като ревнувал за своето спасение, преподобният Йоан със същото усърдие се грижел и за спасението на другите. По негово време в град Александрия живеела една девица на име Таисия. Възпитана от благочестиви родители, тя след тяхната смърт употребила за благотворителност цялото си наследено богатство. Скитските старци, сред които живеел свети Йоан, неведнъж намирали подслон в нейния дом, когато им се налагало да отидат до града. Но внезапно до старците достигнал слухът, че Таисия отдавна вече е изразходвала имуществото си и че сега, като нямала сили да се бори с бедността, е обърнала своята красота и младост в източник на средства за издръжката си. Силно скърбели старците, когато узнали за падението на добродетелната Таисия и накрая решили да направят опит да отвърнат бедната девица от нейното гибелно заблуждение. Това трудно дело те решили да възложат на преподобния.

- Бог ти е дал мъдрост - обърнали се те към него, - а до нас

дойдоха слухове, че сестра Таисия, която ни е сторила толкова добрини, води много порочен живот. Потруди се, авва, отиди и поговори с нея и тя може би ще се вразуми.

Преподобният се помолил и се отправил за Александрия. Той знаел, че не бива да се бави в това дело. С всеки час Таисия би могла все по-дълбоко и по-дълбоко да затъва в бездната на падението. Той пристигнал до дома на Таисия, но сега неговите врати били затворени за старците. Както по-рано в него влизали всички, които желаели да вземат нещо за своите нужди, така сега влизали само такива, които носели със себе си пари и скъпоценности. Старецът кротко помолил прислужницата да съобщи на господарката си за неговото пристигане. Но заедно с промяната в поведението на тяхната господарка, настъпила промяна и в самите прислужници. Грубата слугиня, която знаела, че между смирения старец и нейната господарка не би могло да има нищо общо, отвърнала с презрение на неговата молба. Преподобният старец приел това с кротост и отново повторил молбата си, само че този път прибавил следното:

- Кажи на господарката си, че аз мога да доставя скъпоценни вещи.

Тогава прислужницата се решила да доложи на господарката си за него.

- Нека влезе - казала Таисия. - Монасите ходят по брега на морето и понякога действително попадат на скъпоценни раковини и бисери.

Преподобният Иоан влязъл при Таисия, седнал до нея, въздъхнал тежко и заплакал.

- Защо плачеш? - учудила се Таисия.

- Какво те отвърна от Христа - Безсмъртния Жених? Защо

забрави за Неговия чертог и оскверняваш себе си с нечисти дела! - попитал я преподобният.

И веднага нещастната жена си спомнила Христос, Когото тя отдавна била забравила и Когото я учили да обича в детството нейните покойни родители. Словата на Божия старец като огън изгорили всичките плевели, които били задушили добрите семена, посети отдавна в сърцето. Искрено разкаяние бързо обхванало и разтърсило цялото същество.

- Отче! Отче! Кажете ми: има ли прошка за такива като мене! - възкликнала тя, обхваната от ужас.

- Има - отвърнал старецът. - Спасителят всякога очаква и прощава на този, който искрено се разкайва. Покай се и всички ангели на небесата ще се зарадват заради теб!

- Отведи ме, по-скоро ме отведи далече от това място! Заведи ме, където искаш. Само ми покажи място, където бих могла да принеса покаяние - умолявала стареца Таисия.

Тя излязла заедно с него от своя осквернен с много грехове дом, без да даде никакви разпореждания относно беззаконно натрупаното си състояние. Таисия цялата горела от пламенно желание никога повече да не се връща към предишния си измамен и безгрижен живот. Преподобният Йоан се удивил на чудното действие на Божията благодат и прославяйки Всемогъщия и Милостив Господ, отвеждал своята спътница все по-надалече и по-надалече в пустинните места - далече от греховния град, където тя едва не погубила себе си. Настъпила нощта. Преподобният направил от пясък подложка за главата на своята изморена спътница и после казал:

- Почини си сега.

След това я прекръстил, отстранил се и след като извършил обичайните си вечерни молитви, сам седнал да си почине. В

съня си старецът видял същото място, където оставил Таисия. То било обкръжено от необикновено сияние, което се издигало до небесата. И сред това сияние той видял един небесен ангел да възнася нейната изтерзана душа при самия Господ. Веднага щом се събудил от съня си, старецът побързал да отиде на мястото, където оставил Таисия. Когато пристигнал там, той действително я намерил вече мъртва.

- Един час искрено покаяние, което принесе грешницата, удовлетвори Милостивия Съдия и възвърна заблуденото дете при любвеобилния Отец - изрекъл преподобният.

Цялата тази нощ той прекарал в молитва, а на сутринта погребал тялото на блажената Таисия. Когато се върнал в обителта, той донесъл голяма радост на всички монаси със своя разказ за чудното покаяние и прославление на познатата на всички Таисия.

Преподобният Иоан Колов е известен още и като писател. Освен многото негови изречения, записани от други монаси, от него е останало и подробно и прекрасно описание на живота на преподобни Паисий, съставено от него - както сам той казва - "за обща полза". Този Паисий, който се бил отвърнал от добрия път, преподобният успял така да убеди, че той, като съвсем внезапно и невъзвратно се отрекъл от цялото си състояние, прекарал останалото време от живота си в покаяние в дивата пустиня. Разказвайки в житието за многото чудеса, извършени от преподобния Паисий, авва Иоан счел за нужно да направи от себе си следната забележка:

- Да не се съмнява никой, когато слуша за него тия славни и превишаващи естеството неща, и да не си помисли, че съм прибавил нещо от себе си, за да умножа славата на обичания от мен отец. Той е по-висок от всяка човешка слава и не се нуждае от похвалите на низшите, защото бива хвален във висините от светите ангели. Аз разказвам за полза на

слушащите и желаещите да подражават на неговите добродетели. Аз предавам само това, което съм видял с очите си и съм слушал със собствените си уши.

Тази кратка бележка добре представя личността на преподобни Йоан като писател.

Времето на блажената кончина на преподобния не е точно установена. Приблизително тя бива отнасяна ту към 422 година, ту - към 430. Той починал в пустинята, близо до Колцум, или днешния Суец. Светите му мощи се намират в църквата на светия мъченик Мина в Египет.

В памет на светите мъченици Онисифор и Порфирий (ок. 284-305 г.)

С_В

етите мъченици Онисифор и Порфирий живели през царуването на римския император Диоклетиан. По време на жестокото гонение, повдигнато от този нечестив цар срещу

християните, и те се сподобили да претърпят тежки мъчения заради Христа. Били ги нечовешки по цялото тяло и ги подхвърлили на различни страшни изтезания. След това мъчителите положили Христовите страдалци върху дълги скари и разпалили огън. Накрая ги привързали към свирепи и диви коне. Влачени от конете по каменистата и неравна земя, светите мъченици били напълно разкъсани и в такива мъчения предали душите си на Бога. Вярващите взели тайно през нощта техните останки и с чест ги погребали в селото Панкеан. При техния гроб се извършили много чудеса и изцеления за слава на Бога, Който е дивен в Своите светии и Когото прославяме в Троица.

Тропарь мученикам Онисифору и Порфирию

глас 4

Мученицы Твои́, Го́споди,/ во страда́ниих свои́х венцы́
прия́ша нетле́нныя от Тебе́, Бо́га на́шего,/ иму́ще бо крѣпость
Твою́,/ мучи́телей низложи́ша,/ сокруши́ша и де́монов
немо́щныя де́рзости. / Тех моли́твами// спаси́ ду́ши на́ша.

Кондак мученикам Онисифору и Порфирию

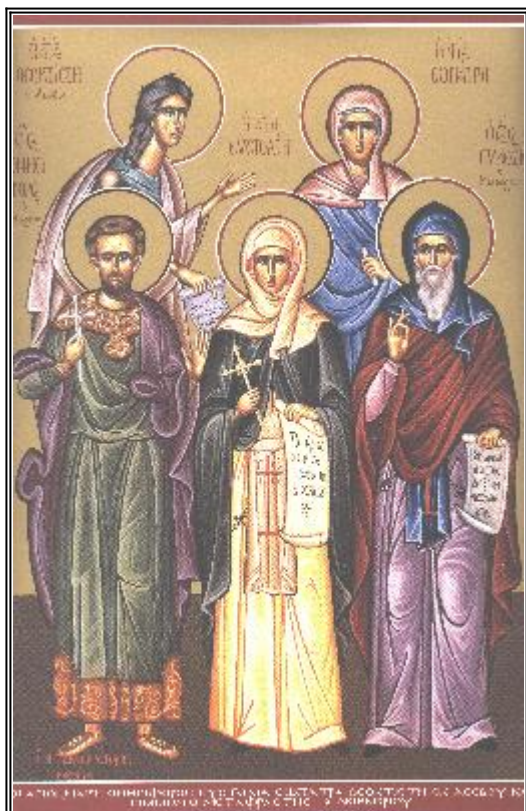
глас 2

Мученик дво́ица, пострада́вше крѣпко,/ вра́жию горды́ню на
зе́млю низложи́сте,/ озари́вшеся благода́тию несозда́нныя
Тро́ицы,/ сла́внии Ониси́форе и Порфи́рие,// моли́тесе
непреста́нно о всех нас.

(Двоица мъченици, мъжествено страдали, вие потъпкахте на земята вражията гордост и се озарихте от благодатта на несъздадената Троица, славни Онисифоре и Порфирие, молете непрестанно за всички нас.)

В памет на преподобните Евстолия (610) и Сосипатра (ок. 625)

Св. мъченик Онисифор, св. Евстолия
Константинополска,
преподобни Симеон
Метафраст, преподобна
Теоктиста и св. Сосипатра
Константинополска

Света Евстолия била дъщеря на благочестиви родители. Тя живяла в Рим по времето на цар Маврикий. От най-младите си години пазела чистота, пребивавала в пост и бдения. Тя така възлюбила благочестието, че напуснала Рим и отишла в Константинопол, където се посветила на подвизите на монашеския живот в един от тамошните манастири.

Веднъж Сосипатра, дъщерята на император Маврикий,

отишла във Влахернската църква на Пресветата Владичица Богородица. Тук тя срещнала Евстолия, славата за добродетелния живот на която се била разнесла вече из града. Тогава Сосипатра помолила блажената Евстолия да стане нейна духовна майка и пазителка на нейното тяло. Евстолия се съгласила. Сосипатра приела монашески образ и започнала да се упражнява в монашески трудове и подвизи. Тя измолила от своя баща да и даде едно място и като построила там църковен дом, заживяла в него заедно със света Евстолия.

След известно време благочестиви девиси започнали да ги умоляват да живеят заедно с тях в монашески подвизи. Светите жени не отказали на това тяхно желание. След многогодишни подвизи и след като наставила мнозина в пътя на спасението, блажената Евстолия починала в Господа. Тя оставила за своя приемница царската дъщеря Сосипатра. Блажената Сосипатра управлявала манастира, следвайки примера на своята духовна майка и след като достигнала съвършенство в добродетелния живот, с мир отишла при Господа, Когото възлюбила и заради Когото избрала този многотруден монашески живот.

В памет на светия мъченик Антоний (V в.)

Свети Антоний бил родом от Сирия и по занаят бил зидар. Съжалявайки езичниците, които принасяли в своите храмове жертви на идолите, светият ги умолявал да отстъпят от своето нечестие. Те не го послушали и той се уединил в едно пустинно място. Тук срещнал отшелник на име Тимотей и преживял две години с него. Укрепен от неговите молитви, свети Антоний отново се върнал в своя

град при заблуждаващия се народ, за да го насочи по пътя на истината. Той пристигнал в града, когато жителите му устройвали празник на своите богове. Светият влязъл в техния храм и изпочупил идолите. За това бил подложен на различни мъчения и бил принуден да напусне града. Тогава той отишъл в Апамея Сирийска и помолил тамошния епископ да му разреши да построи църква, посветена на Света Троица. Когато започнал да строи храма, жителите на града узнали за това и веднъж през нощта го заловили и го посекли с мечовете си. Така той предал духа си на Бога.

В памет на свети мъченик Александър Солунски (IV в.)

Св. мъченик
Александър
Солунски. Икона
от Твер. XV в.

Свети Александър претърпял жестоки мъчения по време на царуването на Максимиан. Като изповядал себе си за християнин, той бил заловен и принуждаван да принесе жертви на идолите. Той не само че не се подчинил, но като се изпълнил с още по-голяма ревност към Бога, съборил жертвеника, върху който имало принесени жертви. Разгневен, Максимиан заповядал да му отсекаат главата. Палачът замахнал с меча, но изведнъж се спрял.

- Какво стоиш - казал му царят - и не изпълняваш заповедта?
- Имам някакво видение - отвърнал той - и недоумявам какво трябва да означава то.

Тогава светият ги помолил да му дадат един час, за да се помоли. След като свършил молитвата си, той бил обезглавен. Като видял, че ангел предвожда душата му, царят позволил на

християните да погребат тялото на светията в град Солун.

ЧЕТИ-МИНУТИТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

Кратко животоописание на св. Симеон Метафраст (960 г.)

Преподобният Симеон Метафраст бил византийски държавник, църковен писател, историк и агиограф, една от най-известните - и същевременно една от най-загадъчните* - фигури на византийската история и литература.

* Св. Симеон е отъждествяван от някои историци със Симеон Логотет (Simeon Logothelite). Хронологични данни за живота му липсват. Спорно е и времето, през което е живял: според едни историци е живял при императорите Лъв Философ (Лъв Мъдри) и Константин VII (Porphyrogenetos, 912-959), а според други - при император Роман II (959-63) и Йоан I Цимиски (969-76). Някои смятат, че е починал през 990 или 1000 година, а други - че е живял през XIV век.

Св. Симеон се родил в Константинопол в заможна семейство и получил добро светско и риторическо образование. Живеел чисто и непорочно като истински аскет. Първоначално бил секретар (протасикрит) и логотет (управител на администрацията във Византия), а в края на живота си бил патриций и магистър.

Св. Симеон изпълнявал важни дипломатически задачи и се отличавал с военна храброст и държавническа мъдрост. На

него било възложено да преговаря с арабите за съдбата на град Солун. Св. Симеон убедил водача им да приеме паричен откуп за град Солун и така спасил града от унищожение. Като завършил успешно мисията си, той се завърнал в Цариград и скоро след това се отделил от света и приел монашество.

Заради своя благочестив живот е причислен от светата Църква към лика на светиите. Михаил Псел (1018-1078) съставил неговото житие и църковна служба в негова чест.

...

*Според Leo Allatius, историк от XVII в., св. Симеон съставил собственоръчно 122 нови жития, а преработените под негово ръководство животописа били около 500 на брой. В съществуващите по времето на св. Симеон жития имало много недостатъци: били написани на груб, нелитературен език, текстовете им понякога съдържали описание на най-нелепи "чудеса", изопачаващи облика на светеца, на когото били посветени. Св. Симеон смятал за своя задача да съхрани духа на житията, като приведе текста в съответствие с литературните изисквания и духовните въпроси на съвременното му общество, т.е. да измени само стила и характера на изложението. Той премахнал дългите и приличащи си едни с други встъпления и заключения и съхранил само повествователните части и описанията на чудесата, станали по време на живота на праведника. Така след преработката житията се отличавали с простота, краткост и достоверност на изложението, със своя художествен език, разбираемост и достъпност. За съжаление огромната работа по съставяне на житийния свод, ръководена от него, не била доведена до край и пълно събрание на житията не съществува и до днес.

Най-много св. Симеон се прославил с църковно-историческите си трудове: той събрал множество древни

текстове и устни повествования за живота, подвига и страданията на светиите. Много от събраното той преработил, отчасти съкратил, и което е най-важното - заменил старинната, тежка и в много случаи трудна за разбиране реч със съвременни на него ясни и разбираеми думи. Воден от вярата, че житията са резултат от сътворчеството на човека и благодатното осенение на Бог върху съставителя на агиографския текст, той ги преразказал и претворил, предавайки исторически вярно и въздействащо духовната правда*. От тук идва и неговото прозвище "Метафраст" от гр. μεταφράζειν - преразказвам, предавам. Към житията той добавил похвални и поучителни слова на Господските, Богородичните и на някои светийски празници, избрани от творенията на великите отци и учители на Църквата. Подредени по месеци и по дни, житията били издадени в Менологион или Календар на светците, който станал основа на византийската агиография, послужил за уеднаквяването на богослужението и е неразделна част от православната богословска култура.

За този си труд, наричан от историците "велик подвиг", св. Симеон е и получил наименованието Метафраст (на гр. "преразказвач", "преводач"). С известна несигурност преп. Симеон се смята за автор и на Хроника, канонични сборници, история на света, сборници с наставления на светите отци, писма, поеми и др.

Св. Симеон починал през 960 г. и от тялото му потекло благоуханно и целебно миро. За благочестивия му живот Църквата го причислила към сонма на светците и чества паметта му на 27 ноември (9 ноември по православния календар).

Мисли от св. Симеон Метафраст

"Житията и прославата на Светиите, с която те са удостоени от Бога, са подобни на блясъка на звездите. Както звездите са разположени на небето и всяка си има свое място, откъдето светлината им се вижда по цялото земно пространство — виждат се от индийците, не са скрити и от скитите, озаряват земята, просветляват морето и направляват мореплавателите; и макар да не знаем техните имена, но се удивяваме на пресветлата им красота — така е и светостта на Светиите: макар техните мощи да са покрити в гробовете, но чудесата, които стават чрез тях, не се ограничават от земни предели. Ние се учудваме на техния живот и се удивяваме на славата, с която Бог прославя тези, които са Му благоугодили".

"Душа, свързана с връзките на любовта към Бога, смята страданията за нищо, но сред скърбите се наслаждава и сред злостраданията разцъфтява".

"Голямо благо е постът. Той изличава раните на грешника, омекотява и успокоява жилото на плътските страсти, той е страната на доброто, прозябающа плода на радостта, той е дръзновен приятел против враговете".

Житие на светите мъченици Онисифор и Порфирий

Светите мъченици Онисифор и Порфирий живели през царуването на римския император Диоклетиан (284-305 г.). По време на жестокото гонение, повдигнато от този нечестив цар срещу християните, и те се сподобили да претърпят тежки мъчения заради Христа. Били ги нечовешки по цялото тяло и ги подхвърлили на различни страшни изтезания. След това мъчителите положили Христовите страдалци върху дълги скари и разпалили огън. Накрая ги привързали към свирепи и диви коне. Влачени от конете по каменистата и неравна земя, светите мъченици били напълно разкъсани и в такива мъчения

предали душите си на Бога. Вярващите взели тайно през нощта техните останки и с чест ги погребали в селото Панкеан. При техния гроб се извършили много чудеса и изцеления за слава на Бога, Който е дивен в Своите светии и Когото прославяме в Троица.

† **ВИЖТЕ ОЩЕ**

Против ереста на новостилието

Икуменизъм в развитие - след като Б"ПЦ" напусна ССЦ

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВОТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

За Петровият пост и въпросите, които поражда

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗТА

**ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО**

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО